

Hørings svar til Kommuneplan 2025–2037

5. august 2025

Norsminde/Kysing-området

Vedr. fjernelse af Frederiksdal-dæmningen som udpeget kulturmiljø

Argumentet for udtagningen er, at området ønskes anvendt til klimatiltag, herunder en potentiel genetablering af Kysing Fjord.

Men lad os slå én ting fast fra begyndelsen:

Man kan og skal ikke bare udtage kulturmiljøer efter for godt befindende, uden grundig faglig dokumentation og uden at inddrage det historiske, sociale og naturmæssige perspektiv.

Det undergraver ikke alene den langsigtede indsats, men også værdien af de områder, der allerede er nøje udpeget og beskyttet.

Det vidner desværre om, at retning og prioriteringer i kommunen i alt for høj grad styres af kortsigtede politiske dagsordener frem for en helhedsorienteret og respektfuld planlægning af Odder Kommunes unikke kultur- og naturværdier.

Et landskab med dyb historie og betydning

Kysing Sø, Frederiksdal, Christiansminde, Kalvø Vig – kært barn har mange navne.

Området er et delvist menneskeskabt landskab, med rødder tilbage til 1832, hvor en driftig præst med kongelig støtte gik sammen med egnens beboere om at inddæmme fjorden og skabe nye landbrugsarealer til overlevelse og forsyning.

Der blev bygget dæmninger, gravet kanaler, opsat mølle og etableret pumpestation.

Det landskab, vi ser i dag, er resultatet af generationers arbejde og omsorg.

Her ligger øerne Grimsholm og Kalvø som naturperler, omgivet af fugleliv, enge og kulturhistoriske spor.

Området blev fredet i 1942, udpeget som fuglebeskyttelsesområde og er en del af Natura 2000-netværket. Det er altså allerede nu både naturmæssigt og kulturhistorisk højt prioriteret – lokalt, nationalt og europæisk.

Selvom de inddæmmede arealer ikke er etableret som et klimatiltag, så rummer de rent faktisk allerede noget af det, der efterlyses.

Der er vådområder, vandløbsreguleringer og et tekniske anlæg med sluser og pumpestation, elementer der sikrer både tilbageholdelse af vand, fugtighed i engene og beskyttelse mod oversvømmelser – alt sammen noget, der bør tænkes *med* og ikke *væk* i planlægningen.

Manglende vedligehold – en overset årsag?

Lokale meldinger peger på, at problemer med vandafledning i området i høj grad skyldes tilstopning og ophobning af slam og aflejringer særligt ved Driften. Det nævnes, at området ikke er blevet oprenset i mange år, hvilket hæmmer vandets frie gennemstrømning.

Hvis det er korrekt, bør man spørge sig selv, om en grundig vedligeholdelse og oprensning kunne være en langt mere nærliggende og bæredygtig løsning end at oversvømme produktive og historisk betydningsfulde arealer.

Når man glemmer sin egen historie og indsats

Det er påfaldende, at Odder Kommune, som i næsten 20 år har arbejdet målrettet for at forbedre vandmiljøet og beskytte Norsminde Fjord, nu synes at ændre kurs.

Særligt gennem projektet *“Oplandet til Norsminde Fjord”* er der etableret minivådområder og udviklet et tæt samarbejde mellem kommune, lodsejere og landbrug.

Projektet omkring Assedrup Ådal – hvor Odder Å, Rævs Å og Kragebæk blev genslynget i 2015 – var netop målrettet miljøforbedringer.

Det burde samlet set have bidraget positivt til fjordens tilstand.

Og hvis den ønskede effekt ikke er opnået, må man spørge sig selv: Går noget galt et andet sted?

Fjorden og dens særlige karakter

Norsminde Fjord kan ikke uden videre sammenlignes med andre fjorde.

Den lave vanddybde og udformning gør, at målinger eksempelvis af næringsstoffer påvirkes anderledes.

Men hvor ser vi effekten af de tiltag, der allerede er sat i gang?

Hvorfor skifte strategi nu – og hvorfor overveje at lægge arealer under vand igen, når så meget godt allerede er sat i værk?

Foregår målingerne kun i selve fjorden, eller også langs de tilstødende vådområder og landbrugsarealer, som strækker sig langt ind i kommunen?

Og hvad med effekten af byudvikling, overløb og spildevand fra oplandet?

Hvis man overvejer markante ændringer i arealanvendelsen – herunder oversvømmelse af dyrkbar jord – bør det bygge på solide analyser og gennemsigtighed, så klimatilpasning ikke bliver en ensidig øvelse uden blik for helheden.

Naturen er her allerede

Der findes utrolig store naturværdier omkring fjorden – fugleliv, engarealer og flora, der trives netop i det kulturlandskab, som eksisterer i dag.

Samtidig har lodsejerne i oplandet til Norsminde Fjord stået sammen om at finde løsninger, og landboforeningen har vist sig som en visionær og samarbejdsvillig aktør.

Det bør ikke ignoreres i kommuneplanen, men tænkes med som en styrke.

At skelne mellem fjorden som vandmiljø og de omliggende arealer som natur er afgørende, forvalter man dem som én og samme enhed, mister man nuancerne, og risikerer at træffe beslutninger, der skader mere end de gavner.

Ord og handling – hvad vil kommunen?

Kommuneplan 2025–2037 er fuld af flotte hensigtserklæringer om natur og bæredygtighed.

Men i praksis ligner det et skift fra samarbejde til topstyret udtagning og oversvømmelser.

Og meget tyder på, at det i højere grad handler om at tilpasse sig statslige og EU-finansierede midler, end om at følge en langsigtet og sammenhængende strategi.

Det er dybt problematisk, hvis man begynder at tilrette planlægning efter projektmidler frem for værdier og visioner, man selv har været med til at udvikle.

Bevar Frederiksdal – og tænk helhedsorienteret

Vi er ikke imod udvikling – tværtimod.

Men vi er imod, at man glemmer den historie, de naturværdier og de menneskelige erfaringer, der allerede findes.

Vi skal passe på landskabet, biodiversiteten og de mennesker, der bor og arbejder her.

Det kræver gennemsigtighed, faglighed og lokal inddragelse ikke løsrevne projekter og kortsigtet gevinst.

Og netop derfor bør Frederiksdal og det tilhørende kulturlandskab bevares som udpeget kulturmiljø.

Det er ikke en tilfældig dæmning i et vådområde, det er en hjørnesten i et unikt landskab, hvor natur og kultur har udviklet sig side om side i næsten 200 år.

Det fortjener ikke at blive slettet med et pennestrøg i en kommuneplan men derimod at blive anerkendt, bevaret og tænkt med som en aktiv del af fremtidens løsninger inden for klimatilpasning, naturforvaltning og lokalt forankret arealanvendelse og at vi planlægger efter værdier – ikke efter puljer.

”Bosætningsby Norsminde”

– ny kommuneplanramme 3.B.12

I kommuneplanen for 2025-2037 indgår Norsminde som bosætningsby med en forventet udbygning på 51 boliger i den kommende planperiode.

Det kan ved første øjekast virke som en beskedne udbygning, men set i forhold til Norsmindes nuværende

størrelse, de omkringliggende sommerhusområder, det aktive turisme- og havnemiljø, de sårbare naturområder – og ikke mindst de samtidige planer om at oversvømme de inddæmmede arealer af hensyn til klimatilpasning – kalder det på særlig opmærksomhed og tidlig, grundig borgerinddragelse.

Udbygningen vil alt andet lige øge belastningen på lokal infrastruktur, og inden endelig vedtagelse af kommuneplanen bør der foretages en konsekvensvurdering i forhold til Norsminde Fjord, som jf. ovenstående allerede er under pres fra næringsstofbelastning og andre miljøpåvirkninger.

Erfaringer fra andre lokalsamfund i kommunen f.eks. fra Saksild viser desværre, at når et område først er udlagt til byudvikling i kommuneplanen, er mulighederne for reelt at ændre kurs i lokalplansfasen meget begrænsede.

Derfor er det afgørende, at konsekvensvurderinger og lokal forankring sker *inden* kommuneplanen vedtages – ikke bagefter, når retningen reelt er fastlagt.

Det er afgørende, at der i evt. byudvikling i Norsminde tages højde for både naturens skrøbelighed og behovet for klimatilpasning, ligesom der skal sikres en grundig og åben inddragelse af lokalbefolkningen, så planlægningen forankres i de lokale værdier og langsigtede visioner.

Kun sådan kan vi sikre, at udviklingen i Norsminde sker med respekt for det unikke kyst- og landskabsmiljø, hensyn til fjordens sårbare økologi og med blik for det levedygtige lokalsamfund, vi ønsker at bevare og styrke.

Tage og Lisbeth Bonde
Ahornvej 7
8300 Odder